

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego: Aspekty regulacyjne nanomateriałów

COM(2008) 366 wersja ostateczna

(2009/C 218/04)

Dnia 17 czerwca 2008 r. Komisja, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

„komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Komitetu Ekonomiczno-Społecznego: Aspekty regulacyjne nanomateriałów”

Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 3 lutego 2009 r. Sprawozdawcą był Umberto PEZZINI.

Na 451. sesji plenarnej w dniach 25 - 26 lutego 2009 r. (posiedzenie z 25 lutego) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 170 do 1 – 4 osoby wstrzymały się od głosu – przyjęła następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES uznaje, że odpowiedzialny rozwój nanonauk i nanomateriałów (N&N) jest kluczem do podjęcia wyzwania związanego z postępowaniem gospodarczym i społecznym na poziomie światowym.

1.2 EKES podkreśla, że konieczne jest pilne poszerzenie zakresu zastosowań nanotechnologii w przemyśle i w różnych sektorach; należy przy tym ściśle uwzględnić:

— kontekst gospodarczy i społeczny;

— aspekty prawne, podatkowe i finansowe;

— w sposób szczególny i przez cały cykl życia zastosowań naukowych – aspekty etyczne, środowiskowe, zdrowotne i związane z bezpieczeństwem.

1.3 EKES popiera zasady zawarte w kodeksie postępowania dotyczącym nanotechnologii i uznaje je za obowiązujące również w odniesieniu do europejskich ram prawno-regulacyjnych dotyczących N&N.

1.4 EKES wyraża zaniepokojenie zbyt wolnym tempem postępu w zakresie rynkowych zastosowań nanotechnologii oraz badań nad wpływem na środowisko, zdrowie i toksykologią nanomateriałów.

1.5 EKES jest przekonany, że złożoność, szybka ewolucja i przekrojowy charakter naukowy nanotechnologii, wymagają podejścia wielokierunkowego, zwłaszcza do kwestii zagrożeń, w ramach systemu prawnego, etycznego i społecznego, bez którego zaproponowanie wspólnych rozwiązań dotyczących zarządzania ryzykiem nie jest możliwe, oraz oparcia go na godnych zaufania, kompletnych i odpowiedzialnych fundamentach.

1.6 Optymalny system zarządzania musi uwzględniać równowagę między wielorakimi aspektami odpowiedzialnego rozwoju nanomateriałów; EKES zaleca w związku z tym przekształcenie europejskiego centrum monitorowania nanotechnologii w stałą strukturę, której zadaniem będzie dostarczanie analiz opartych na pewnych podstawach naukowych i gospodarczych oraz badanie wpływu na społeczeństwo, możliwych zagrożeń dla środowiska, zdrowia i bezpieczeństwa, we współpracy z innymi zainteresowanymi agencjami europejskimi.

1.7 EKES uznaje za niezbędne zintegrowane referencyjne ramy regulacyjne oraz system zarządzania; mają one ułatwić udzielanie jasnych i pewnych odpowiedzi na pojawiające się potrzeby, przede wszystkim w zakresie wspólnych metod klasyfikacji, metrologii, testów zatwierdzających istniejące protokoły i stosowanych do nowych protokołów oraz badań poprzedzających stanowienie przepisów i towarzyszących ich opracowaniu.

1.8 Zdaniem EKES-u niezbędne są energiczne działania w zakresie interdyscyplinarnego kształcenia i szkoleń, a także – dzięki pomocy infrastruktur doskonałości – oceny i zapobiegania zagrożeniom.

1.9 EKES uważa za istotny rozwój na szczeblu europejskim działań związanych z benchmarkingiem inicjatyw w obszarze oceny i zapobiegania zagrożeniom występującym w Europie, Stanach Zjednoczonych, Japonii i w gospodarkach wschodzących.

1.10 Zdaniem EKES-u należy wspierać – również w oparciu o jasne i przejrzyste wskazania Komisji – prowadzone w Europie przez Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN), Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki (CENELEC) i Europejski Instytut Norm Telekomunikacyjnych prace na rzecz standaryzacji techniczno-regulacyjnej, które powinny znaleźć odzwierciedlenie na poziomie międzynarodowym, w pracach ISO/TC 229; wsparcie to ma służyć ułatwieniu pewnego światowego handlu nanotechnologiami, nanoproductami i bardziej złożonymi systemami zawierającymi N&N.

1.11 EKES zaleca nasilenie zorganizowanego dialogu ze społeczeństwem obywatelskim opartego na pewnych i przejrzystych podstawach, który będzie dobrze słyszalnym na arenie międzynarodowej wspólnym głosem Europy w tej – jakże ważnej dla naszej przyszłości – kwestii.

1.12 EKES prosi, by w sprawozdaniu za rok 2009 na temat planu działania znalazł się rozdział poświęcony bezpośrednio:

- postępowi dotyczącemu zintegrowanych ram prawno-regulacyjnych, którym podlega ocena i zapobieganie zagrożeniom;
- skuteczności i wyników protokołów badań;
- nowym priorytetem działania, określonym na szczeblu europejskim i przez państwa członkowskie; mają one mieć na względzie zapewnienie zrównoważonej produkcji wyrobów opartych na elementach nanotechnologicznych, zrównoważonego handlu takimi wyrobami i ich konsumpcji;
- działaniom związanym z benchmarkingiem prowadzonym wspólnie ze Stanami Zjednoczonymi, Japonią i krajami wschodzącymi i nakierowanym na ocenę i zapobieganie zagrożeniom;
- zorganizowanemu dialogowi ze społeczeństwem obywatelskim opartemu na pewnych i przejrzystych podstawach, który będzie dobrze słyszalnym na arenie międzynarodowej wspólnym głosem Europy na ten, jakże ważny dla naszej przyszłości temat.

2. Wprowadzenie

2.1 Komisja stała się w ostatnich latach największym organem finansowania publicznego w dziedzinie N&N; jej wkład to 1,4 mld EUR pochodzące z VI programu ramowego w dziedzinie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji, a w pierwszym roku VII programu ramowego na lata 2007-2013 wydano prawie 600 mln EUR i 28 mln EUR na badania

nad bezpieczeństwem N&N, co oznacza, że cała kwota przeznaczona na ten obszar wyniosła około 80 mln EUR ⁽¹⁾.

2.2 Stworzono różne europejskie platformy technologiczne poświęcone zastosowaniom nanotechnologii, np. związaną z nanoelektrycznością (ENIAC), z nanomedycyną i ze zrównoważoną chemią.

2.3 Na szczeblu światowym całkowite publiczne i prywatne wydatki na N&N wyniosły w latach 2002-2004 24 mld EUR, z której to kwoty ponad jedna czwarta przypadła na Europę, natomiast zasoby wspólnotowe przeznaczone na ten cel wynoszą 5-6% ⁽²⁾.

2.4 W dotyczących N&N przepisach związanych z VII PR w dziedzinie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji na lata 2007-2013 ⁽³⁾ zapisano poszanowanie podstawowych aspektów etycznych, których zasady są zawarte w karcie praw podstawowych.

2.5 Sprawozdanie z trzeciego międzynarodowego dialogu poświęconego odpowiedzialnym badaniom i rozwojowi w dziedzinie nanotechnologii wykazało zaangażowanie w następujących kwestiach:

- zarządzanie nanotechnologiami;
- luka we współpracy na linii Północ-Południe;
- udostępnienie środków w dziedzinie metrologii, standaryzacji, definicji i własności intelektualnej;
- zaangażowanie społeczeństwa;
- dialog ze społeczeństwem różnych krajów.

2.6 Zaangażowanie różnych organizacji na szczeblu międzynarodowym uwidoczniło się przede wszystkim poprzez inicjatywy takie jak:

- należąca do OECD baza danych dotyczących badań nad zdrowiem ludzkim i bezpieczeństwem środowiskowym oraz zatwierdzona baza danych dotyczących badań nad bezpieczeństwem wytworzonych nanomateriałów;
- wspólny program FAO i WHO dotyczący standardów żywnościowych, stworzony z myślą o powołaniu neutralnego forum międzynarodowego poświęconego kwestiom bezpieczeństwa żywnościowego związanym z nanotechnologiami oraz o opracowaniu umów dotyczących współpracy w tej dziedzinie;

⁽¹⁾ Zob. Sprawozdanie p.t. „Trzeci międzynarodowy dialog poświęcony odpowiedzialnym badaniom nad nanotechnologią i jej rozwojowi” – Bruksela, 11 - 12 marca 2008 r., wyd. R. Tomellini i J. Giordani.

⁽²⁾ Zob. COM(2007) 505 wersja ostateczna z dnia 6 września 2007 r. Nanonauka i nanotechnologia: Plan działań dla Europy na lata 2005-2009. Pierwsze sprawozdanie z realizacji za lata 2005-2007.

⁽³⁾ Zob. Decyzja Rady 2006/971/WE z dnia 19 grudnia 2006 r. (Dz.U. L 400 z 30.12.2006).

- projekt OECD dotyczący testowania pod względem bezpieczeństwa zestawu wytworzonych nanomateriałów oraz wyuczne dotyczące testowania i nanomateriałów;
- projekt OECD dotyczący oceny zagrożenia i zapobiegania zagrożeniom;
- projekt OECD dotyczący roli stosowania alternatywnych metod w nanotoksykologii;
- projekt OECD dotyczący wpływu i środowiska biznesowego;
- projekt OECD dotyczący komunikacji i udziału publicznego;
- projekt OECD dotyczący globalnego wyzwania: N&N i Woda;
- projekt OECD dotyczący współpracy przy ocenie ryzyka;
- centra współpracy WHO na rzecz higieny pracy i zagrożeń powodowanych przez nanotechnologie;
- projekt WHO i UE dotyczący poprawy doradztwa politycznego w kwestiach środowiska i zdrowia w Europie – nanotechnologie;
- UNEP, departament chemikaliów Sekcji technologii, przemysłu i gospodarki (DTIE), ogólne działania na rzecz globalnego należytego zarządzania chemikaliami;
- TRIESTE bezpośrednie działania dotyczące dziedziny zaawansowanych technologii i nowych materiałów (ocena nanotechnologii i ewentualnych zagrożeń związanych z ich rozwojem i stosowaniem);
- ISO TC229 standardy dotyczące nanotechnologii;
- nadzwyczajne walne zebranie Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego (UNIDO) – grudzień 2007: Zalecenia i konkretny plan działań – ocena nanotechnologii i ocena ryzyka. Działania badawcze dotyczące aspektów etycznych, prawnych i „społecznych” N&N.

2.7 Jak stwierdzono w sprawozdaniu brytyjskiego Royal Society „Nanosciences and Nanotechnology: Opportunities and Uncertainties” (Nanonauka i nanotechnologia – szanse i niewiadome) (4): „Do czasu lepszego poznania wpływu nanocząstek i nanorurek na środowisko naturalne zalecamy unikanie, na ile jest to możliwe, uwalniania do środowiska wyprodukowanych nanocząstek i nanorurek.”

(4) Sprawozdanie: „Nanosciences & Nanotechnology: Opportunities & Uncertainties”, Royal Society, London, 29 lipca 2004 r.

2.8 Samooczyszczające się pokrycia pozwalające ograniczyć zużycie substancji czyszczących; środki uwalniające od zanieczyszczeń, pozwalające usunąć tlenek azotu z powietrza; ogniwa fotowoltaiczne nowej generacji; materiały termoizolacyjne; systemy wychwytywania CO₂; nanofiltracja powietrza i wody, poza zastosowaniami w diagnostyce medycznej i w niektórych terapiach bezinwazyjnych, są już obecne w formie nanomateriałów w licznych przedmiotach powszechnego użytku (5).

2.9 Problem wynika także z konieczności dostosowania protokołów oceny zagrożenia w krótko- i długoterminowej perspektywie toksycznością nanomateriałów i zjawisk ich nagromadzenia i połączeń z innymi substancjami występującymi w ekosystemie, w tkankach organicznych i w organizmie człowieka.

2.10 W środowiskach złożonych normy i kontrole oceny ryzyka mogą się różnić w zależności od tego, czy mamy do czynienia z ocenami „in vitro” czy też „in situ”, zaś badania w tej dziedzinie (6) powinny wykraczać poza konwencjonalne artykuły ochronne, takie jak filtry, wkłady do masek chroniących drogi oddechowe, odzież ochronna, rękawice, czyli przedmioty zawierające nanocząstki grafitu długości od 10 do 50 nanometrów.

2.11 Jak wskazuje Komisja – i jak wielokrotnie podkreślał EKES – „zintegrowane, pewne i odpowiedzialne” podejście stało się centralnym elementem polityki UE w dziedzinie nanotechnologii”. Obszar zastosowań tychże technologii jest wyjątkowo szeroki i zróżnicowany, co sprawia, że konieczna jest rozległa wizja, aby możliwe było określenie i wykorzystanie wspólnych punktów i współzależności w tej dziedzinie, która rozciąga się od fizyki jądrowej do technologii plazmy i od nanomechaniki do produkcji włókienniczej.

2.12 Ponieważ nanoprocesy zachodzą w wymiarze nanoskopowym (10⁻⁹ m), który jest trudny do wyobrażenia dla laika, kwestia nanomateriałów od samego początku wymaga konstruktywnego dialogu z konsumentami, aby możliwe było określenie zagrożeń i uniknięcie ich, a także rozwianie ewentualnych nieuzasadnionych obaw.

2.13 EKES podkreśla potrzebę nie tylko „przyspieszenia rozwoju zastosowań przemysłowych i wielosektorowych, a także tych należących do kontekstu gospodarczego, społecznego, prawnego, regulacyjnego, fiskalnego i finansowego, których muszą dotyczyć działania nowatorskich przedsiębiorstw oraz profile zawodowe”, ale także „ochrony interesów etycznych, środowiskowych, zdrowotnych i dotyczących bezpieczeństwa przez cały cykl życia zastosowań naukowych” (7).

(5) Jak np. rakietki tenisowe, ekrany telewizyjne, liczne żywyce używane w wojsku, lotnictwie, elektronice powszechnego użytku i elektrycznych urządzeniach medycznych.

(6) Zob. Projekt „NANOSAFE2” – pierwsze sprawozdanie na temat rozprzestrzeniania nanomateriałów w oparciu o zasadę ostrożności. DR-325_326-200801-1-final.pdf.

(7) Zob. Dz.U. C 157 z 28.6.2005

2.14 W swojej niedawnej opinii ⁽⁸⁾ EKES ponownie wskazuje na potrzebę „widelczego i przejrzystego dialogu ze społeczeństwem obywatelskim, dzięki któremu zdobyłoby ono wiedzę opartą na obiektywnej ocenie zagrożeń i możliwości związanych z N&N” oraz „stałej troski o ochronę aspektów etycznych, jak również związanych ze środowiskiem naturalnym, zdrowiem i bezpieczeństwem pracowników oraz konsumentów”.

2.15 W 2008 r. Komisja przyjęła zalecenie ⁽⁹⁾ dotyczące odpowiedzialnego prowadzenia badań w dziedzinie nanonauk i nanotechnologii / N&N, proponując kodeks postępowania oparty na siedmiu ogólnych zasadach:

- **znaczenie:** cel i znaczenie badań w dziedzinie N&N powinny być zrozumiałe dla ogółu społeczeństwa; badania powinny być zgodne z podstawowymi zasadami, zaś ich opracowywanie, realizacja i rozpowszechnianie ich wyników powinny być prowadzone w interesie jednostki i społeczeństwa;
- **zrównoważony charakter:** poszanowanie zasad etyki oraz zrównoważonego rozwoju sprawia, że badania w dziedzinie N&N nie powinny szkodzić ludziom, zwierzętom ani roślinom;
- **środki ostrożności:** poszanowanie zasady ostrożności ⁽¹⁰⁾, w celu uniknięcia ewentualnych negatywnych skutków tych badań dla zdrowia i środowiska;
- **integracja:** przejrzystość i poszanowanie uzasadnionego prawa dostępu do informacji, otwartość względem wszystkich zainteresowanych podmiotów;
- **doskonałość:** przyjęcie najbardziej rygorystycznych norm naukowych, także pod względem integralności badań oraz norm związanych z dobrymi praktykami laboratoryjnymi ⁽¹¹⁾;
- **innowacyjność:** w ramach zarządzania badaniami w dziedzinie N&N należy dążyć do jak największej kreatywności, elastyczności i umiejętności planowania z myślą o innowacyjności i rozwoju;
- **odpowiedzialność:** naukowcy i organizacje badawcze powinni brać na siebie odpowiedzialność za skutki społeczne, oraz skutki dla zdrowia ludzi i środowiska, jakie mogą wystąpić obecnie i w przyszłości.

Zalecenie przewiduje sporządzanie przez państwa członkowskie sprawozdania rocznego w sprawie wyników stosowania kodeksu i dobrych praktyk zastosowanych w celu ich uzyskania.

⁽⁸⁾ Zob. Dz.U. C 185 z 8.8.2006

⁽⁹⁾ Zob. Zalecenie Komisji C(2008) 424 z 7 lutego 2008 r.

⁽¹⁰⁾ Zob. art. 174 ust. 2 Traktatu UE oraz Komunikat Komisji dotyczący zasady ostrożności z 2 lutego 2000 r., COM(2000) 1 wersja ostateczna

⁽¹¹⁾ Zob. dyrektywa 2004/9/WE i dyrektywa 2004/10/WE

2.16 EKES zgadza się z zasadami tego kodeksu i uważa je za słuszne, z punktu widzenia przeglądu europejskich ram prawno-regulacyjnych w zakresie N&N.

2.17 EKES wyraża zaniepokojenie zbyt wolnym tempem postępów dotyczących rynkowych zastosowań nanotechnologii oraz badań nad wpływem na środowisko i zdrowie oraz toksykologią nanomateriałów.

2.18 Jakkolwiek w obecnej sytuacji poziom zagrożenia w odniesieniu do narażenia pracowników i obywateli wydaje się jeszcze ograniczony, EKES uważa, że niezbędne jest wzmocnienie instrumentów dialogu ze środowiskiem badawczym i z sektorem przemysłu, po to aby zostały one odpowiednio włączone – na równi z zasobami ludzkimi i finansowymi – we wszystkie badania i zastosowania dotyczące nanomateriałów, od momentu ich stworzenia.

2.19 EKES podkreśla, że wielkiej liczbie zainteresowanych dyscyplin i sektorów odpowiada znaczna ilość wspólnotowych instrumentów prawno-regulacyjnych (jest ich ponad 90): wymóg znacznej przejrzystości przepisów wspólnotowych i ich czytelności dla obywatela / konsumenta pozostaje niekiedy martwą literą z powodu ich złożoności.

2.20 Wysiłki w dziedzinie popularyzacji prawa, stworzenie w tym celu interaktywnych stron internetowych oraz rozwój demokracji uczestniczącej z udziałem organizacji społeczeństwa obywatelskiego, a także rozpowszechnianie wzorcowych rozwiązań mogłyby ułatwić zrozumienie ram prawnych, szczególnie MŚP, konsumentom i obywatelom.

2.21 Optymalny system zarządzania powinien być zdolny do utrzymania równowagi pomiędzy wieloma aspektami odpowiedzialnego rozwoju nanomateriałów. EKES zaleca stworzenie stałej struktury odniesienia, m.in. na podstawie prac centrum monitorowania nanotechnologii, które rozpoczęło działalność w 2008 r. jako projekt finansowany przez UE ⁽¹²⁾, i którego celem jest dostarczanie rzetelnych, kompletnych i odpowiedzialnych analiz w poparciu o podstawy naukowe i ekonomiczne oraz badanie aspektów etycznych, możliwych zagrożeń dla środowiska, zdrowia i bezpieczeństwa, a także opracowywanie nowych norm.

2.22 EKES jest przekonany, że złożoność, szybka ewolucja i przekrojowy charakter naukowy nanotechnologii wymagają podejścia wielokierunkowego (pod względem prawnym, etycznym i społecznym), które jest niezbędne do zaoferowania niezawodnych rozwiązań dotyczących zarządzania ryzykiem w oparciu o godne zaufania, kompletne i odpowiedzialne analizy. W ramach tego podejścia znajdzie się organizowanie, dokumentowanie i przekazywanie dokładnych i wyczerpujących informacji na temat wytworzonych nanomateriałów.

⁽¹²⁾ Zob. „Centrum monitorowania nano” PROJEKT FP7

3. Propozycje Komisji

3.1 Zdaniem Komisji potrzebne są w szczególności następujące działania:

- przegląd dokumentów przyjętych w kontekście obowiązującego prawodawstwa na potrzeby jego wdrażania, szczególnie w odniesieniu do oceny ryzyka, w celu zagwarantowania ich skuteczności w przeciwdziałaniu zagrożeniom związanym z nanomateriałami oraz dla zapewnienia optymalnego wykorzystania uzyskiwanych informacji;
- zwrócenie przez właściwe organy i agencje szczególnej uwagi na zagrożenia związane z nanomateriałami w sytuacjach, w których produkty podlegają kontroli na etapie produkcji i przed ich wprowadzeniem do obrotu;
- zastosowanie wytycznych, których celem jest przyjęcie odpowiedzialnego i otwartego podejścia do badań w dziedzinie nanonauk i nanotechnologii w UE, zawartych w kodeksie postępowania dotyczącym odpowiedzialnego prowadzenia badań nad N&N;
- ocena możliwości uzależnienia wprowadzenia do obrotu urządzeń medycznych stanowiących zagrożenie w związku z nanomateriałami od wyników stałych kontroli dokonywanej przed wprowadzeniem do obrotu;
- dalsze doskonalenie wspólnotowych ram prawnych które obejmują swym zakresem nanomateriały, zwłaszcza odnośnie do metod testowania oraz metod oceny ryzyka;
- pilna potrzeba poprawy stanu wiedzy naukowej, zwłaszcza w odniesieniu do: danych dotyczących działania toksycznego i ekotoksycznego oraz metod testów służących generowaniu tych danych, danych o stosowaniu i narażeniu w całym cyklu życia nanomateriałów lub produktów zawierających nanomateriały, opisu cech charakterystycznych nanomateriałów, opracowywania jednolitych norm i nazewnictwa oraz technik pomiarów analitycznych, aspektów związanych ze zdrowiem w miejscu pracy;
- zwiększenie możliwości korzystania przez władze krajowe z instrumentów ochronnych, środków monitorowania w zakresie zdrowia, środków kontroli rynków żywności, pasz i pestycydów, formalnych sprzeciwów wobec norm, środków zapobiegawczych, środków opierających się na nowych dowodach lub na ponownej ocenie dotychczasowych danych, procedur podwyższonego ryzyka, wzajemnej wymiany informacji, systemów wczesnego ostrzegania itp.

4. Uwagi ogólne

4.1 EKES uważa, że aby miał miejsce odpowiedzialny rozwój N&N oraz nanomateriałów, który jest kluczem do przywództwa

Europy w kontekście globalnego konkurencyjnego rozwoju gospodarczo-społecznego procesowi temu musi towarzyszyć od samego początku podejście wielodyscyplinarne, pozwalające na prowadzenie stałego dialogu ze społeczeństwem obywatelskim, co jest warunkiem akceptacji z jego strony.

4.2 Pomimo że EKES docenia wysiłek, jaki Komisja włożyła w analizę licznych obecnych działań wspólnotowych, uważa on jednak, że analiza ta powinna być pogłębiona w zakresie spójności, tak aby powstała niezbędna przejrzysta i łatwa w użyciu podstawa do zaistnienia zorganizowanego dialogu ze społeczeństwem obywatelskim, którego konieczność Komitet przeplądła przy wielu okazjach⁽¹³⁾.

4.3 Zdaniem EKES-u konieczne jest przyjęcie przyszłościowej perspektywy oceny zagrożeń w dziedzinie nanotechnologii, a także prawnych ram odniesienia oraz systemu zarządzania skoordynowanego na szczeblu międzynarodowym, aby można było udzielić jasnych, wiarygodnych i pełnych odpowiedzi oraz zbadać oddziaływanie na kwestie etyczne, możliwe zagrożenia dla środowiska, zdrowia i bezpieczeństwa obywateli oraz ewentualne przemiany w tej dziedzinie.

4.4 EKES wzywa zatem do dalszych wspólnotowych inicjatyw w tej dziedzinie, tak aby:

- zapewnić spójne i łatwe do stosowania ramy dla obowiązujących obecnie różnych przepisów wspólnotowych;
- określić i uwzględnić pojawiające się potrzeby ze strony podmiotów gospodarczych, organów nadzoru, pracowników omawianego sektora i użytkowników końcowych, dokonując w tym celu dynamicznej analizy potrzeb, niedostatków oraz działań na poziomie UE i działań samych państw członkowskich;
- ustanowić stałą europejską strukturę ds. N&N oraz nanomateriałów, będącą europejskim centrum promocji i koordynacji⁽¹⁴⁾ i zajmującą się także aspektami oceny zagrożeń i zapobiegania im;
- nasilić działania w zakresie interdyscyplinarnego kształcenia i szkoleń, zawierając w nich ocenę zagrożeń i zapobieganie zagrożeniom, a także w zakresie tworzenia europejskiej infrastruktury doskonałości w tej dziedzinie;
- rozwinąć na szczeblu europejskim działania związane z benchmarkingiem inicjatyw w obszarze oceny i zapobiegania zagrożeniom w Europie, Stanach Zjednoczonych, Japonii i w gospodarkach wschodzących;

⁽¹³⁾ Zob. przypisy 6 i 7

⁽¹⁴⁾ Zob. Dz.Ú. C 185/1 z 8.8.2006

- przywrócić UE czołową pozycję pod względem zrównoważonych i bezpiecznych zastosowań nanotechnologii w dziedzinie metrologii i testów zatwierdzania obowiązujących obecnie protokołów, w tym także za pośrednictwem wzmoczonych badań poprzedzających stanowanie przepisów i towarzyszących ich opracowaniu;
 - wesprzeć europejską standaryzację techniczno-regulacyjną, o jasno i przejrzysto określonym zakresie, która powinna znaleźć odzwierciedlenie na poziomie międzynarodowym w ramach prac ISO/TC 229, w celu ułatwienia światowej wymiany handlowej;
 - umożliwić zorganizowany dialog ze społeczeństwem obywatelskim oparty na pewnych i przejrzystych podstawach, który będzie dobrze słyszalnym na arenie międzynarodowej wspólnym głosem Europy w tej – jakże ważnej dla naszej przyszłości – kwestii.
- 4.5. EKES wzywa, aby w sprawozdaniu za 2009 r., które przewidziano w planie działania na lata 2005-2009, znalazł się rozdział poświęcony postępowi w zakresie aspektów prawnych oceny zagrożeń i zapobiegania zagrożeniom, skuteczności protokołów testowych oraz postępowi odnotowanemu w tej dziedzinie, a także nowym priorytetom działania.

Brukseli, 25 lutego 2009 r.

Mario SEPI
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
